

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
22–23 квітня 2020 р.

Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році

Полтава 2020

Редакційна колегія:

Аранчій В. І., ректор академії, кандидат економічних наук, професор.

Горб О. О., проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, професор кафедри екології збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Галич О. А., декан факультету економіки та менеджменту, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнесу, професор кафедри інформаційних систем та технологій, кандидат економічних наук, доцент.

Дорогань-Писаренко Л. О., декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, кандидат економічних наук, доцент.

Дудніков І. А., декан інженерно-технологічного факультету, професор кафедри галузеве машинобудування, кандидат технічних наук, доцент.

Кулинич С. М., декан факультету ветеринарної медицини, професор кафедри хірургії та акушерства, доктор ветеринарних наук, професор.

Маренич М. М., декан факультету агротехнологій та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Опара М. М., фахівець відділу з питань інтелектуальної власності, професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І.Сазанова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Поліщук А. А., декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Чайка Т. О., начальник редакційно-видавничого відділу, кандидат економічних наук.

Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році (м. Полтава, 22-23 квітня 2019 року). – Полтава : РВВ ПДАА, 2020. –с.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

*Глущенко Ю.А.,
кандидат економічних наук, доцент*

Одним із напрямів забезпечення сталого економічного розвитку будь-якої держави є формування обґрунтованої грошово-кредитної (монетарної) політики, від ефективності реалізації якої залежить стабільність цін, сукупний попит, кредитна та інвестиційна активність, тощо.

Проте, «економічна криза, знецінення національних грошей, системна банківська криза, що відбуваються в Україні, є джерелом подальшої нестабільності і гальмування розвитку економіки, зростання безробіття, поглиблення бідності та загострення соціально-політичних ризиків» [12].

Проблемні питання розвитку грошово-кредитної політики розглядалися багатьма зарубіжними та вітчизняними вченими, окремі з яких знайшли відображення в нашому дослідженні. Так, Дж. М. Кейнс трактує грошово-кредитну політику як важіль, який регулював кількість грошей в обігу. Він зазначає, що: «не може бути більш вірного засобу, щоб похитнути основу суспільства, ніж розладнання грошового обігу» [10]. К. С. Базилевич розглядає грошово-кредитну політику, як комплекс заходів і засобів впливу держави на пропозицію грошей для зберігання рівноваги попиту і пропозиції [1, с. 554]. А. В. Сомик розуміє грошово-кредитну політику, як напрямок держави у сфері економічної безпеки, яка реалізується за допомогою методів грошово-кредитного регулювання [11, с. 40].

Згідно законодавства «грошово-кредитна політика – комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України шляхом використання визначених Законом «Про Національний банк України» засобів і методів [3]. Зокрема: регулювання обсягу грошової маси через визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків; процентна політика; рефінансування комерційних банків; управління золотовалютними резервами; операції з цінними паперами (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права, в т. ч. з казначейськими зобов'язаннями, на відкритому ринку); регулювання імпорту та експорту капіталу; емісія власних боргових зобов'язань і операції з ними [1]. Кожен з перелічених нами методів є важливим та необхідним для регулювання та утримання стабільності грошової одиниці в країні.

Недоліками існуючих попередніх підходів до формування грошово-кредитної політики стали: відсутність чітких та незмінних цілей; стратегічних підходів до монетарної політики; єдиного програмного документу; складність комунікації; переважаність та дублювання інформації [13]. Динаміку монетарної політики та стабілізаційні заходи відображають дані рис.1.

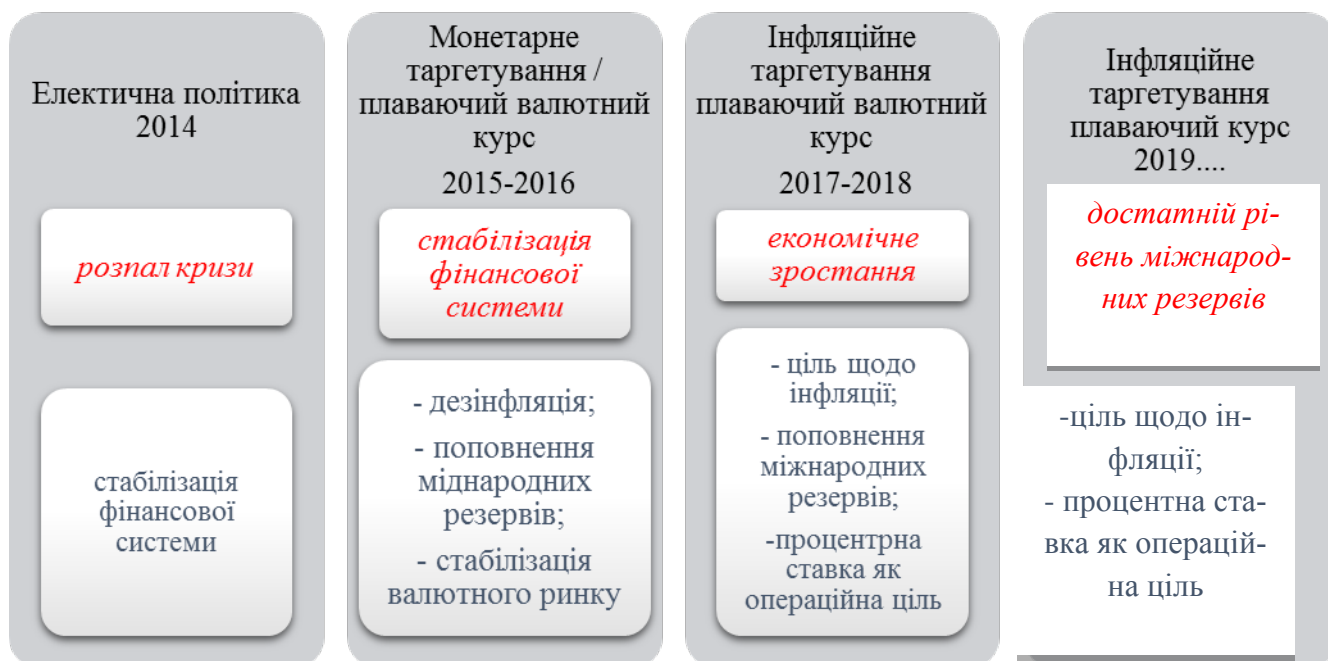

Рис.1. Еволюція монетарних режимів в Україні

Основними засадами грошово-кредитної політики на 2020 рік та середньострокову перспективу є забезпечення НБУ цінової стабільності, сприяння фінансовій стабільності, у тому числі стабільності банківської системи та сприяння додержанню стійких темпів економічного зростання.

Для досягнення та цінової стабільності Національним банком використовується режим інфляційного таргетування та підтримання інфляції у середньостроковій перспективі на рівні 5% (із допустимим діапазоном відхилень ± 1 в. п.) [8]. НБУ має на меті дотримання режиму плаваючого курсу, не виключено можливості проведення валютних інтервенцій з метою накопичення міжнародних резервів, згладжування різких змін обмінного курсу гривні та підтримання трансмісії ключової процентної ставки як основного інструменту монетарної політики. Аналіз динаміки виконання окремих монетарних показників та основних макропоказників економічного та соціального розвитку України наведено в табл.1.

Як свідчать дані табл.1, можна спостерігати погіршення окремих її показників зокрема скорочення індекс реальної заробітної плати на 22,9% що свідчить про поглиблення бідності населення, приріст індексу валового внутрішнього боргу на 7,7%, що впливає на гальмування розвитку економіки, скорочується частка доходів та зростає частка видатків у ВВП, що вказує на приріст сукупного споживання.

Поряд з тим, зниження рівня інфляції та зменшення облікової ставки розширює пропозицію грошей, підвищення попиту на цінні папери, зростання їх ринкової вартості та відповідно покращення розвитку країни.

Аналіз динаміки виконання окремих монетарних показників та основних макропоказників економічного та соціального розвитку України, % [2;5;6;14]

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2017	2018	2019	2018 р. до 2017 р.	2019 р. до 2018 р.
Індекс валового зовнішнього боргу України у % до попереднього року [5]	102,7	98,4	106,1	-4,3	7,7
Індекс споживчих цін / рівень інфляції [5]	113,7	109,8	104,1	-3,9	-5,7
Облікова ставка [6]	14,5	18	13,5	3,5	-4,5
Індекс реальної заробітної плати [5]	109,7	111,4	88,5	1,7	-22,9
Індекс фізичного обсягу ВВП у % до попереднього року [2]	102,5	103,4	103,2	0,9	-0,2
Експорт товарів і послуг (індекс фізичного обсягу у % до попереднього року [2])	103,8	98,7	106,7	-5,1	8
Імпорт товарів і послуг (індекс фізичного обсягу у % до попереднього року [2])	112,6	103,0	106,3	-9,6	3,3
Доходи бюджету у % до ВВП [14]	43,4	43,2	39,3	-0,2	-3,9
Видатки бюджету у % до ВВП [14]	40,7	41,1	42,7	0,4	1,6
Дефіцит бюджету у % до ВВП [14]	1,4	4,0	3,6	2,6	-0,4

Концептуальний підхід розвитку банківської системи має полягати у реалізації економічної політики, націленої на створення нової стабільної платоспроможної клієнтської бази та переходу до центрального банкінгу – стимулювання банківського кредитування інноваційного індустріального розвитку економіки держави. Це сприятиме отриманню синергетичних ефектів – стабілізації банківської системи та промислової економіки, що відповідно позитивно позначиться на забезпеченні розвитку науки, освіти, секторі послуг, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В. Макроекономіка: підручник. Київ: Знання, 2008. 743 с.
2. Валовий внутрішній продукт за категоріями кінцевого використання за 2010-2018 роки: офіційний сайт державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Грошово-кредитна політика: офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/glossary/show/51>.
4. Зведений бюджет України: офіційний портал Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/>.

5. Індекс інфляції: офіційний портал Мінфіну України. URL: <https://index.minfin.com.ua>.
6. Облікова ставка НБУ з 2001 по 2020 рр.: про твої фінанси URL: https://bankchart.com.ua/spravochniki/indikatory_rynka/nbu_discount_rate.
7. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення 30.03.2020 р.).
8. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2020 рік та середньострокову перспективу: Рішення Ради Національного банку України від 10.09.2019 № 37-рд. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr037500-19> (дата звернення 01.04.2020 р.).
9. Про затвердження Порядку розроблення Основних засад грошово-кредитної політики та здійснення контролю за її проведенням: Рішення від 26.06.2019 № 27-рд. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 30. 03. 2020 р.).
10. Регулювання грошового обороту: онлайн Енциклопедія Кругосвіт. URL: http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/ekonomika_i_pravo.
11. Сомик А.В. Умови середовища реалізації грошово-кредитної політики в Україні: *Фінанси України*. 2009. № 6. С. 39–52.
12. Стратегія розвитку банківської системи 2016-2020: «синергія розвитку банків та індустріалізації економіки»: відкритий громадський проект для широкого обговорення. URL: <https://kneu.edu.ua>.
13. Стратегія монетарної політики на 2016-2020 роки: офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article.
14. Ціна держави: бюджет України. URL: <http://old.cost.ua/budget/>.